

Muzejní akademie II

Příloha k tematickému bloku č. 2 Středověk pro 7. ročník

Téma č. 1 Počátky Plzně

Textové podklady pro práci s replikami

Jezdecká ostruha: Nejen písemné prameny¹, ale také vznik specializovaných řemesel jako je sedlářství, uzdařství apod. dokazují, že chov koní v 10. století zažíval rozkvět. Dokazují to rovněž jezdecké ostruhy, které patří z hlediska archeologie k cenným nálezům. Proč? Neboť právo jezdit na koni měla jen privilegovaná vrstva rytířů, kteří je využívali jako dopravní prostředek a také v bitvách (sedět v boji na koni je jistě výhodnější než být prostým pěšákem). Proto nálezy ostruh dokazují určité postavení jejich majitele ve středověké společnosti.

Pergamen: Užívání vydělané zvířecí kůže z koz, ovcí, oslů či telat jako psacího materiálu je známo již od starověku. I ve středověkých Čechách se pergamen používal pro různé listiny, mapy a knihy, dokud nebyl v průběhu 14. století částečně nahrazen papírem. Vzhledem ke své velké odolnosti a trvanlivosti však byl pro důležité listiny používán až do novověku.²

Kostěný hřeben: Hřeben byl a je celosvětově rozšířená toaletní potřeba určená k úpravě vlasů a vousů, případně slouží jako ozdoba účesu³. Existence předmětů sloužících jako hřebeny se předpokládá nejméně od mladého paleolitu, ale nejstarší ojedinělé nálezy kostěných hřebenů pochází z neolitu.⁴ Hřebeny tedy prodělaly dlouhou historii vývoje a i v současnosti jsou důležitými osobními předměty lidí takřka ze všech zemí a kultur na celém světě a stejně jako v minulosti stále plní různé funkce a symbolické významy.

Dlaždice vyšehradského typu: V rotundě sv. Petra a Pavla ve Starém Plzenci byla během archeologického výzkumu v 70. letech 20. století nalezena část původní dlažby. Šestiboké dlaždice s vyobrazením císaře Nera a gryfů dostaly své jméno podle slavnějšího objevu původní dlažby v bazilice sv. Vavřince na Vyšehradě.⁵

¹ TŘEŠTÍK, Dušan - Cesta Ibrahima ibn Jakuba do Prahy v roce 966. Třeštík, Dušan. Dějiny a současnost: kulturně historická revue 14, č. 5, (1992,) s. 9-13

² Wikipedie: Otevřená encyklopedie: Pergamen [online]. 2022 [citováno 2021-02-17]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Pergamen&oldid=22184053>

³ LUTOVSKÝ, Michal. Encyklopedie slovanské archeologie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Libri, 2001. ISBN 80-7277-054-3.

⁴ SKLENÁŘ, Karel. In. Archeologický slovník 4. Kostěné artefakty. Praha, Národní muzeum 2000. ISBN 80-7036-112-3

⁵ NECHVÁTAL, Bořivoj. K poznání raněstředověké baziliky sv. Vavřince na Vyšehradě. In: Archaeologia historica. s. 405-429. ISSN 0231-5823.



EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY